

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448, Drukarni 1244. Adres drukarni: Mostowa 1. Redaktor przyjmuje od g. 2—4 pp. Administracja otwarta od g. 9—5, w niedziele od 12—1 pp. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie, z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

PRENUMERATA miesięczna 6 zł, z odroczeniem i przysługą pocztową 6 zł 50 gr. za granicą 8 zł. OGŁOSZENIA: za pierwszą linię przed tekstem 6 kam. 55 gr., w tekście 40 gr., za tekstem 10 kam. 10 gr. W numerach świętecznych, oraz z prowincji o 25% drożej, zagranicą o 50% drożej. Ogłoszenia cyfrowe, skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsc o 10% drożej. Konto bankowe w P. K. O. Nr. 20.187.

Wszystkim, którzy okazali nam tyle serca i współczucia w nieodżałowanej stracie matki i ojca
FRANCISZKA KULESZY
w przedwzrostku Przewielbnemu Duchowieństwu, Związkowi Cichów, Cechowi Zdunów i Gancarzy, doktorom, siostrze A. Zimachowej i wszystkim tym, którzy brali udział w pogrzebie, tą drogą składa serdeczne Bóg zapłać
RODZINA.

Wszystkim życzliwym, którzy wzięli udział w oddaniu ostatniej posługi naszej Matce
HELENIE WALICKIEJ,
składamy serdeczne podziękowania. — Z głębi duszy dziękujemy D-rewi Karolowi Kosłowskiemu za jego troskliwą opiekę lekarską
Synowie i Córka.

Na Gwiazdkę
najlepszym upominkiem jest
Książka
W najnowsze wydawnictwa zastala bogate zaopatrzone
Księgarnia K. Rutkiego
WILNO, ul. Wileńska Nr 35
Tel 9 41
KALENDARZE NA R. 1930.
Przyjmuje prenumeratę pism zagranicznych i krajowych f

Książki na Gwiazdkę
w dużym wyborze przygotowała
KSIĘGARNIA
Gebethnera i Wolffa i S-ki
Wilno, ul. Mickiewicza Nr. 7.
Katalogi bezpłatnie. 688-06

PRZYCHODNIA
dla dzieci i młodzieży i pow-
szecznych
ul. Wielka 5
zawiadania, że z dniem 10 grudnia
r. b. rozpoczyna przyjęcia chorych
z wzdętą mową i głosem.
Godz. przyjęć od 2—4 pp. przez
niedziel i świąt. 881-1 d

BEZPŁATNE
cenne podarunki na gwiazdkę otrzymuje każdy nabywający towar w grudniu w firmie
W. NOWICKI WILNO ul. Wielka 30.
Największy wybór wykwintnej KONFEKCJI i GALANTERJI, własna wytwórnia 859—45
OBUWIA
Kalosze, śni-gowce, pilśniaki, Ceny niskie To ar pierwszorzędny.

Książka ubiera kobietę lepiej od jedwabnych sukien i klejnotów. Kobieta, która chce się podobać, musi umieć rozmawiać. Żeby mieć o czym rozmawiać, trzeba czytać dobre książki, w których się pisze nie tylko o sensacyjnych przygodach, lecz i o szerszym świecie i o tem, jakim ma być nasze życie.

Klub Narodowy.

W niedzielę, dnia 15 grudnia, w sali Stowarzyszenia Techników Polskich, przy ul. Wileńskiej 33, odbędzie się

ZEBRANIE KLUBU NARODOWEGO
na którym książkę **CZETWERTŃSKI SEWERYN** wicemarszałek Sejmu wygłosi odczyt na temat
„Położenie finansowe i gospodarcze na tle nowego budżetu”.

Sytuacja w Warszawie. Przesilenie trwa.

(Telefonem od własnego korespondenta).
WARSZAWA. Trzydniowe przesilenie nie przyniosło żadnego rozwiązania.

Wszystkie pogłoski o kombinacjach personalnych a także powołaniu do Warszawy pp. Bartla i Patka nie potwierdzają się. P. marsz. Daszyński przyjęty był przez P. Prezydenta w południe i zabawił tu 7 kwadransów.
O godz. 5 pp. P. Prezydent przyjął p. marsz. Szymańskiego.

Obaj marszałkowie odmówili wszelkich wyjaśnień o rozmowie z P. Prezydentem.
Prasa popołudniowa notuje pogłoskę, że p. marsz. Daszyński miał w rozmowie z P. Prezydentem przedstawić przebieg głosowania w Sejmie i przypomnieć swe oświadczenie o gotowości pracy Sejmu nad budżetem i Konstytucją oraz o przyłączeniu się stronnictw do deklaracji marszałka.
Zaznaczył, że Sejm nie pragnie wchodzić w atrybucje P. Prezydenta, któremu art. 45 Konst. powierza powołanie rządu.

Nadmienić przytem p. marszałek, że Sejm gotów jest współdziałać z każdym rządem, który stanie na gruncie praworządności przez przestrzeganie ustaw Konstytucji oraz na gruncie współdziałania z parlamentem.
Cytujemy te pogłoski z obowiązku dziennikarskiego, nie mając możności stwierdzić ich autentyczności.

Posiedzenie Senatu odroczone.
(Telefonem od własnego korespondenta).

WARSZAWA. P. marszałek Senatu Szymański odwołał niespodziewanie o godz. 12 m. 30 w pol., a więc na 3 i pół godziny przed posiedzeniem wyznaczone na poniedziałek posiedzenie Senatu.
W konsekwencji nowela do dekretu o ustroju sądownictwa, do której Senat miał zapowiedzieć zmiany, wobec wygaśnięcia terminu 30-dniowego, staje się prawem w brzmieniu uchwalonem przez Sejm.
Zapewne w najbliższych dniach kancelarja Sejmu przesła p. prezesowi Rady Ministrów odpowiednie pismo w tej sprawie.

Konferencja na Zamku.
P. Prezydent zaprosił postów Sławka, Niedziałkowskiego i Rogę.
WARSZAWA, 9.12. (Pat.) P. Prezydent polecił kancelarji cywilnej zaprosić na dzień 10 b. m. postów Sławka, Niedziałkowskiego i Rogę dla odbycia z nimi dalszych konferencji.

Echa posiedzenia sejmowego.

Listy prezesa Rady Ministrów dr. Świątalskiego i min. spraw wewn. Składkowskiego do marszałka Sejmu Daszyńskiego.

WARSZAWA, 9.12. (Pat.) P. prezes Rady Ministrów dr. Świątalski wystosował do p. marszałka Sejmu Daszyńskiego list następującej treści.

Prezes Rady Ministrów. Warszawa, dn. 9 grudnia 1929 r.
Dzisiejsza prasa opublikowała list Pana Marszałka do wiecei części urzędników. W liście tym Pan Marszałek uważał za stosowne umieścić następujący ustęp: „Wiem, że nie polepsza doli kroci tysięcy bogate nagrody pieniężne i uboczne dochody kilkuset szczęśliwych wybranych u góry”. — Na mocy dekretu Pana Prezydenta z dnia 7 b. m. mam polecenie sprawowania swych funkcji aż do utworzenia nowego gabinetu. W tym charakterze jestem zmuszony zareagować na to wystąpienie Pana Marszałka i oświadczyć, że urzędnicy wszelkich stopni i stanowisk wynagradzani są tak, jak nakazują to odnośne przepisy, względnie jak przepisują paragrafy budżetu, uchwalonego przez ciała ustawodawcze. Wobec tego wysuwane argumenty, jakoby pracownicy państwowi dziellili się na uprzywilejowanych i nieuprzywilejowanych, uważać muszę za próbę siania zamętu wśród pracowników państwowych, co, o ile sędzić mi wolno, nie należy do funkcji marszałka Sejmu.

Prezes Rady Ministrów (—) Świątalski.
WARSZAWA, 9.12. (Pat.) Pan minister spraw wewnętrznych Składkowski wystosował do p. marszałka Sejmu Daszyńskiego pismo treści następującej:

Minister Spraw Wewnętrznych.
Do Pana Marszałka Sejmu Ignacego Daszyńskiego.

W dniu 6 grudnia r. b., w czasie przewodniczenia przez Pana obradom sejmowym, użył Pan Marszałek, odpowiadając na okrzyki postów B. B. W. z R., w czasie przemówienia p. prejera, wyrazów: „nikczemności policyjne”, które ja slyszalem na własne uszy. Było to w związku z biletem wizytowym Pana Marszałka, znalezionym u aresztowanego Lesiaka Stanisława. — Omawiając następnie w końcu posiedzenia wciąganie Pana Marszałka do dyskusji, użył Pan Marszałek w tej samej sprawie wyrazów: „budja policyjno-konfidencyjna” i „nikczemności konfidencyjne”.

Nie uznałem za możliwe reagować na te wyrażenia Pana Marszałka w czasie posiedzenia Sejmu w dniu 6 grudnia r. b., a to ze względu, że nie miałem szczegółów sprawy, o którą chodziło, i przypuszczałem, że Pan Marszałek, wygłaszając z za stołu przydziałnego podobnie drastyczne wyrażenia, miał co do tego ważne dowody przeciw policji, których ja nie miałem. Mimo, iż jestem ministrem w stanie dymisji, wobec polecenia Pana Prezydenta pełnienia obowiązków aż do mianowania następcy, zbadałem sprawę znalezienia biletu wizytowego Pana Marszałka u aresztowanego Lesiaka Stanisława, na podstawie czego stwierdzono, co następuje:

1) W czasie przeprowadzonej rewizji osobistej dnia 4 grudnia r. b. została znaleziona w portfelu aresztowanego Lesiaka Stanisława karta wizytowa z napisem litografowanym: „Ignacy Daszyński, Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej”, na której znajdował się dopisek piórem: „Pana Lesiaka i Łązniewskiego proszę do mojej kancelarji”.
2) Dnia 8 grudnia Lesiak badany zeznał, iż bilet wizytowy, o którym mowa powyżej, został mu doręczony w gmachu Sejmu przez posła Dubois.

Wobec powyższego stanu rzeczy stwierdzam kategorycznie, że w sprawie znalezienia u aresztowanego Lesiaka biletu wizytowego Pana Marszałka, nie znalazłem żadnej „nikczemności policyjnej”, ani „budji policyjno-konfidencyjnej”, ani „nikczemności konfidencyjnej”.

Ponieważ słowa powyższe Pana Marszałka wypowiedziane zostały publicznie z za stołu przydziałnego Sejmu, przeprowadzone publicznie oświetlenie stanu faktycznego w formie tego listu, podaję również do wiadomości publicznej.

P. o. ministra spraw wewnętrznych (—) Sławo-Składkowski.
(Słowa p. marsz. Daszyńskiego, które wywołały replikę min. Składkowskiego, według sprawozdania sejmowego miały następujące brzmienie:

„Z gazet dowiaduję się o jakiejś sztuczce konfidencyjnej, jakoby ja, do jakiegoś robotnika, którego nie znam, pisał bilet i wzywał jego i jeszcze drugiego robotnika do mojej kancelarji. Zdaje się, że nawet w jakimś piśmie była podobna tego biletu, z której poznać odrazu, że to nie moje pismo. I tego się używa, jako argumentu przeciw Marszałkowi Sejmu”.

Wzmacnianie niemczyzny na Kresach Wschodnich.

Niemiecki „Drang nach Osten” nie słabnie.

BERLIN, 9.XII. (Pat.) W komisji dla kresów wschodnich w sejmie pruskim, przedstawił ministerstwa spraw zagranicznych złożył dłuższe oświadczenie o wyniku rokowań między Rzeszą a Prusami w sprawie t. zw. prowincji wschodniej, mających na celu niesienie pomocy Prusom Wschod-

Tymczasowy wynik wyborów do samorządów wiejskich na Górnym-Śląsku.

Wielkie zwycięstwo Polaków.

KATOWICE, 9.XII. (Pat.) Rezultaty wczorajszych wyborów do samorządów wiejskich na Górnym Śląsku przedstawiają się następująco:

Uprawnionych do głosowania 219.703 (w roku 1926 — 199.662). Głosów ważnych 200.096, t. j. 91 proc. uprawniających do głosowania (w r. 1926—186.215). Należy zaznaczyć, że na polskim Górnym Śląsku istnieje przymus głosowania. Listy polskie zebrały razem 159.519 głosów, t. j. plus minus 80 proc. ogólnej ilości głosów (w 1926 r.—127.319, t. j. 69 proc. Listy niemieckie zebrały razem 39.949 głosów (w 1926 r.—57.040), t. j. straciły 33 proc. poprzedniej ilości głosów. Na ogólną ilość 2.619 mandatów listy polskie zdobyły 2.397 mandatów, t. j. 91,5 proc. Niemcy—222 mandaty.

Konferencja ekonomiczna państw bałtyckich.

TALLIN, 9.12. (Pat.) W sobotę nastąpiło otwarcie konferencji ekonomicznej państw bałtyckich. W konferencji bierze udział 9 przedstawicieli Litwy, 36 Łotwy i przesła 60 Estonji.

Stany Zjednoczone przystąpią do Trybunału Haskiego.

HAGA, 9.XII. (Pat.) Stany Zjednoczone podpisały dziś po południu protokół przystąpienia do Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej w Hadze.

W państwie dolara.

Jak Hoover stabilizuje gospodarkę Stanów Zjednoczonych.

WASZYNGTON, 9. XII. (Pat.) Prezydent Hoover, którego przeciwnicy z obozu demokratycznego nazywają „specjalistą od katastrof”, ze zwykłą sobie energją zabiera się do pracy nad stabilizacją stosunków ekonomicznych, wyprawdzonych z równowagi krachem giełdowym. Gubernatorzy wszystkich stanów oświadczyli gotowość współpracowania z prezydentem, a przemysł i handel opowiedziały się jednomyślnie za poparciem wysiłków głowy państwa. Administracja federalna ogłosiła już swoje plany, obejmujące między in. 160 milionów dolarów zniżki podatkowej, uchwalenie 175 mil-

Teror w Bolszewji. Masowe aresztowania i egzekucje.

RYGA, (9.12.) Masowe egzekucje i areszty, dokonywane przez G. P. U. nie ustają. W Rostowie rozstrzelano byłego właściciela ziemskiego Bielajewskiego, oskarżonego o udział w wojnie domowej w roku 1919. W okręgu Kostromskim rozstrzelano dwóch włościan, którzy zabili komunistę Kujanowa. W Dżankojku na Krymie skazano na dziesięć lat ciężkiego więzienia włościanina Sztarke, oskarżonego o prowadzenie agitacji przeciwko kampanji zbożowej władz sowieckich.
G. P. U. wykryło na Ukrainie szeroko rozgałęzioną organizację, która w przeciagu kilku lat prowadziła szkodliwą dla Unji sowieckiej działalność w głównym zarządzie lasami Ukrainy. Organizacja utrzymywała stały kontakt z kupcami prywatnymi i naraziła państwo na kilkumilionowe straty. Aresztowano, według prasy sowieckiej około 500 osób.

Strasliwa burza nad Atlantykiem.

PARYŻ, (8.12.) Orkan szalejący nad Atlantykiem pochłania coraz to nowe ofiary. Parowiec francuski „Gascogne” donosi, w niedzielę drogą radjową, że spotkał tonący okręt włoski „Chiery” i w tej właśnie chwili ratuje załogę okrętu. W Dieppe dwaj marynarze okrętu angielskiego utoneli w czasie gdy udzielali pomocy. Według doniesień z Brestu 6 okrętów wzywało pomocy.

Golgota kolonistów niemieckich w Rosji.

BERLIN, 9. XII. Niemal siłą zmuszani do powrotu na Syberję koloniści niemieccy nadesłali na ręce ambasadora niemieckiego w Moskwie, von Dirksena, szereg rozpaczliwych telegramów błagających o pomoc. Jedną z tych depesz donosi: „Umieramy z głodu, wyrzucono nas z wagonów którymi nas przewożono, nie mamy jedzenia, dzieci nasze dostają konwulsji od głodu i głodu. Błagamy o pomoc”.

Wybory komunalne w Niemczech.

Zwycięstwo Hitlerowców.

BERLIN, 9.12. (Pat.) Wczoraj odbywały się w Bawarji wybory komunalne, a wybory do sejmu w Turynji. Znamiennem jest dla wyników wzrost ilości głosów, od danych na listy hitlerowców głównie kosztem prawicy niemiecko-narodowej. W niektórych okręgach ilość głosów, oddanych na listy hitlerowców, powiększyła się dziesięciokrotnie. W monarchijskiej radzie miejskiej hitlerowcy będą języczkiem u wagi. Socjaliści zachowali swój stan posiadania. Natomiast partie liberalne poniosły znaczne straty.

Wojna domowa w Chinach.

SZANGHAJ, 9.12. (Pat.) Według nadeszłych tu wiadomości wszyscy cudzoziemcy ewakuowali już podobno Czang, wobec niepewnej sytuacji w okolicy, gdzie toczą się walki między wojskami rządowemi a powstańcami. Linja kolejowa Szanghaj — Nankin została przerwana przez powstańców, którzy zdjęli szyny na moście o o 25 mil od Szanghaju, powodując tam wykołajenie się pociągów towarowych, dążącego do Szanghaju. Według wiadomości ze źródeł miarodajnych, rząd nankijski uważa sytuację za bardzo poważną i zdecydował, że podjęcie ofensywy będzie niemożliwe, rząd jednakże bronić będzie Nankinu i Szanghaju i być może w międzyczasie zdola przeprowadzić rokowania z Wang-Czing-Wei i z innymi przywódcami powstańców, przyczem zaofiaruje im poważniejsze stanowiska, poświęcając niektórym członków rządu obecnego.

Komunikat Stronnictwa Narodowego.

W niedzielę dnia 15 grudnia r. b. odbędzie się **WIELKIE ZGROMADZENIE STRONNICTWA NARODOWEGO**

na którym
1) Książd poseł **ANTONI SOBCHYŃSKI** w związku z mową p. ministra Czerwińskiego wygłosi przemówienie na temat „Pierwiastek religijny i narodowy w wychowaniu”.
2) Książd **CZETWERTYŃSKI SEWERYN** wicemarszałek Sejmu wygłosi referat o położeniu politycznym.

„Oszczędzę ten, kto kupuje dobry krajowy towar i nie przepłaca”.
Polska Składnica Galanteryjna
WYTWÓRNIA PŃCZOCH, SKARPET I RĘKAWICZKA
FRANCISZEK FRLICZKA
Wilno, ul. Zamkowa 9, róg Skopówki. — Telefon 6-66.
Najtańsze źródło kupna nici, pŃczochoz skarpet i bielizny.

Pamiętajcie o Polskiej Macierzy Szkolnej.

Wystąpienia Rządu w Sejmie.

Słabą stroną wystąpień Rządu na posiedzeniu Sejmu 6 b. m., przed uchwaleniem wniosku żądającego ustąpienia, było to, co Rząd zamierzył jako mocną stronę, mianowicie liczne wystąpienia członków Rządu.

Na pierwszym posiedzeniu, w rozprawie budżetowej, dnia 5-go b. m., przemawiał tylko p. Matuzewski, kierownik Ministerstwa Skarbu, którego mowa nie zawierała niczego bardzo objaśniającego, ale była zupełnie rzeczowa i spokojna.

Na drugim posiedzeniu rozprawa w sprawie wniosku o nieufności zaczęła się od obszernej mowy p. prezesa R. M. Światalskiego. Co było w tej mowie? Głosowne twierdzenia, że rządy takie, jak obecne, są jedynie możliwe w Polsce. Wszyscy wiedzą, że takie jest zdanie rządzących obecnie, ale takich, którzy je podzielają, jest nie coraz więcej, lecz coraz mniej.

W czasie tej mowy zbyt pogodny pogląd Prezesa R. M. na sprawę zaginięcia jen. Zagórskiego i na niepokój, panujący z tego powodu w społeczeństwie od dwu lat, wywołał odpowiedź z miejsca p. pos. Rybarskiego w tym duchu, że gotów jest bronić przed sądem praw do tego zaniepokojenia i do wyświetlenia prawdy. P. Prezes R. M. powiedział dostojnie, że fakt zabicia jen. Zagórskiego nie jest prawdziwy. Jeżeli p. Prezes R. M. tak mówi, to znaczy, że wie, co jest prawdziwe. A zatem wyświetlenie będzie pożądane także w tym kierunku, by P. Prezes R. M. powiedział, co jest prawdziwe.

Jeśli zatem okrzyk p. Rybarskiego wywołał wystąpienie p. Min. Sprawiedl. Cara i oświadczenie, że prokurator jawi się u p. Rybarskiego, aby odebrać jego zeznania w tej sprawie, byłoby pożądane, aby odebrano także zeznania od p. Światalskiego, na jakiej podstawie wie i twierdzi, że jen. Zagórski nie został zabity.

Po p. Światalskim odrazu wszedł na mównicę jeszcze i p. Min. Przem. i Handlu Kwiatkowski. Co miał wykazać? To, że stan kraju jest pomyślny. Ale mógł tylko rzeczowo wykazać, że w tych i owych działkach zaznaczyły się postępy, o których wiadomo. Nie mógł natomiast wykazać, że niema pogorszeń, o których obszernie mówiono, wskutek których ogólny stan jest właśnie niepomyślny. Co gorsza, wzmianka p. Ministra o papierowej uchwale Sejmu, żądającej ustąpienia Rządu, była w każdym razie nieszczerliwa w wyrażeniu i wywołała daleko idące nieporozumienie, które dopiero trzeba było wyjaśnić.

P. Minister Spr. Wewn. Składkowski mówił żywo, ale zatracił nieco miarę spraw, które można pożytecznie poruszać z mównicy sejmowej, szczególnie w takiej rozprawie. Stał za brnął w sprawę wójtostwa p. Putka, który potem oświecił sprawę w sposób niszczący obecną rządy szczególnie wiadomościami druzgocącymi o tych, których uznano za odpowiedzialnych do zarządu gminy, tj. b. denuncjanta austriackiego i kilku karanych sądownie lub oskarżonych o podpalenie. Najgorsze zaś było wdanie się szerokie p. Ministra Spr. Wewn. w sprawę sporu posła ze Stron. Chłop. w Lublinie z do rozkazem, z zarzutami, że poseł był pijany i jeździł po restauracjach, co oprócz okrzyków o Oazie w stronę law rządowych i stronnictwa rządowego, wywołało jeszcze sprostowania tego biednego posła. Jako wrażenie wystąpienia Ministra w Sejmie pozostało coś bardzo ujemnego.

Refleksje katolika.

W sprawie zwrotu zabranych kościołów.

Tolerancja — to nie to samo co indyferentyzm czy obojętność. Człowiek, mający jakieś przekonania, własne przekonania: religijne, polityczne czy naukowe, nie może być indyferentny wobec przekonania czy zwłaszcza czynów, niezgodzących się z jego stanowiskiem. Może natomiast i powinien być tolerancyjny. Co więcej: prawdziwa tolerancja możliwa tylko u tych ludzi, co posiadają głębokie poczucie słuszności własnego stanowiska i dlatego, nie podejrzewając u innych złej woli, której sami nie mają, są wyrozumiali dla błędów innych. Rzeczywiście tolerancyjny jest więc ten tyłko, co posiada silne poczucie prawdy i równie silne umiłowanie wolności.

Te względy decydują o tem, że nigdzie nie spotykamy tyle tolerancji co w narodzie polskim, i to zwłaszcza u katolików. Nie wynika jednak z tego bynajmniej, by Polacy - katolicy byli obojętni na głos prawa i sprawiedliwości. Owszem, jeśli jesteśmy tolerancyjni dla tych, co tkwią w błędzie, to bynajmniej nie jesteśmy obojętni i przede wszystkim nie pozwalamy sobie bezkarnie krzywdzić. Przez sto lat przeszło zmuszeni byliśmy znosić w niewoli przetrzeźnia bezprawia, ale nigdy nie przestaliśmy nazywać ich po imieniu i bardzo skrupulatnie zapisaliśmy je wszystkie w sumieniu — i w dokumentach. Pomni na słowa Mickiewicza:

„Jeśli kto władzę cierpi, nie myśl że jej słucha,
Bóg daje czasem władzę w ręce złego ducha” —

wiedzieliśmy doskonale, że nie wola — to dopust Boży, dopust chwilowy, i że władza Moskala, Austriaka czy Prusaka, to władza złego ducha.

Toteż patrząc na zabór licznych, jakże licznych Kościołów na Kresach Wschodnich obecnej Rzeczypospolitej, nie wątpliście, że historia odwróci ku nam swoje oblicze, i że wreszcie bezprawie zostanie wyrównane.

inicjatywa J. E. Arcybiskupa Wileńskiego, mająca na celu rewindykację dawnych świątyń katolickich, bezprawnie zagarniętych przez Murawjewa, Siemaszkę i innych równie nieczestnych osobników, została powitana przez wszystkich, co do jednego, katolików z uczuciem ulgi i moralnego zadośćuczynienia. Ani na chwilę nikt z nas nie wątpli, że sprawa nasza słuszna i że ją przed Sądami Rzeczypospolitej wygramy. Chodzi przecież tylko o rewindykację, o oddanie nam, katolikom, z powrotem tych jedynie świątyń, które były budowane przez katolików dla katolików. Pozostawienie przy prawosławnych tego rodzaju świątyń, byłby tylko wtedy z moralnego punktu widzenia słuszny, gdyby z całej gminy wiernych nie pozostało ani jednego, wyznającego dawną wiarę, gdyby albo wszyscy przyjęli wiarę nową, albo też wszyscy wymarli lub wyemigrowali. (Ale i w takim nawet wypadku zabór świątyń na rzecz nowego wyznania nie byłby słuszny prawnie, gdyż pomimo wszystko (pozosta-

wołała wystąpienia dwu Ministrów.

P. Min. Sprawiedl. Car podjął w związku z rozporządzeniem dziennikarskim raz jeszcze obronę tej myśli, że można rozmaicie interpretować postanowienia prawne, także konstytucyjne, a więc i postanowienie, że rozporządzenie z mocą ustawy może znieść sama uchwała Sejmu, gdyż Rząd jest zdania, że tylko ustawa. Na to p. Stroński zawołał z miejsca, że nie potrzeba interpretować, gdy wystarczy czytać w art. 44 Konstytucji: lub jeżeli po złożeniu ich Sejmowi zostaną przez Sejm uchylone. Oprócz tego, wobec przytoczenia przez p. Strońskiego orzeczenia Sądu Najwyższego w motywach wyroku, iż wystarczy sama uchwała Sejmu, p. Car wziął na się niewdzięczne i słabe twierdzenie, że motywy to nie wyrok. Pominał natomiast milczeniem uwagę Strońskiego, którą sam wywołał, że widać, iż te motywy coś znaczą, skoro sam starał się wpłynąć na to, aby tego nie było w orzeczeniu Sądu Najwyższego. Wreszcie odpowiedź bardzo stanowczą i doskonałą na twierdzenie Min. Cara dał p. Trampczyński, raz jeszcze przypominając, że przebieg

laby ona własnością tego wyznania, dla którego kultu została wniesiona).

W stosunku do kościołów, o które się teraz upominamy, nie zachodzi jednak ani razu ta okoliczność. Wszystkie one bez żadnego wyjątku były dawniej świątyniami katolickimi dla katolików przez katolików wniesionymi, oraz wszędzie zostały one odebrane od katolików przemocą.

Zdawałoby się tedy, że sprawa jest jasna. Przecie trudno, by kapłan chrześcijański mógł z czystym sumieniem odprawiać nabożeństwo w świątyni, której „właścicielem” uczyniło go bezprawie. Wszak współuczestnictwo w zbrodni jest również zbrodnia, a przecież zbrodnia były owe liczne zabory kościołów, chyba o tem nikt nie wątpli. Ze dziś żyjący prawosławni do tej zbrodni ręki przeważnie nie przyłożyli, to niczego nie dowodzi, bo pod względem politycznym stan prawny na ziemiach polskich od rozbiorów był stanem ex lex. Dziś kraj nasz tylko wraca do prawa, nie więcej.

Prawosławni, będący przeciw chrześcijanom tak jak my, wiedzą dobrze, że nie czyniący potę, sumienia czystego mieć nie mogą. Przecie codziennie modlimy się wszyscy: „I odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom” — i przez te słowa upoważniamy z własnej woli, z całą świadomością Boga, by nam naszych win nie darowały, dopókiśmy nie wyrównali krzywdy, uczynionej innym. Psalm 7 zupełnie wyraźnie powiada: „Panie Boże mój, jeśliś to uczynił, jeśli jest nieprawość w rękach moich, jeśliś oddał mój dobrodziejom złe, niech obdadzą mnie nieprzyjaciele moi zupełnie! Niech nieprzyjaciel duszę moją przesładowa i pojma i podepcze na ziemi mój żywot, i sławę moją niech w proch straci”.

„Jeśli nieprawość jest w rękach moich” — A czy prawa droga doszłiście do władania temi świątyniami, co były dawniej katolickie? Odpowiedzcie sami!

Jeden z naszych poetów, Juliusz Slowacki, na parę dni przed śmiercią napisał w dzienniku uwagę, przedostatnią uwagę, którą skreślił drzącą już ręką: „Proszę cię więc, Panie! jeżeli w fałszu będziemy, niech nas biją nieprzyjaciele nasi, niech nas w niewole zawodzą, we łzach topią, abyśmy pod uciskiem znów byli przymuszeni podnieść ducha naszego i zapytać o drogę wyżej idącą”.

Oto jak modlił się człowiek sprawiedliwy i wielki patriota przed śmiercią. Pojmował on, że dla narodu niedolą największą i klęską nieodwołalną jest „fałsz”, zaś docześnie cierpienia są jako słusznym zadośćuczynieniem za własne winy.

Tedy niech prawosławni rozważają wraz z nami w każdym wypadku, jaką drogą doszli do posiadania tej czy owej „własnej” dzisiejszej świątyni, a jeśli to była droga „fałszu”, niechże bez szemrania, dobrowolnie ją oddają w ręce prawych właścicieli i niech przynajmniej „pod uciskiem” podnoszą ducha swego i pytają o drogę wyżej idącą”.

Katolik.

sprawy rozporządzeń w Sejmie i Senacie w r. 1926, gdy uchwalano prawo rozporządzeń, niezbicie dowodził, że Senat chciał, aby uchylano ustawę, ale Sejm uchwalil, że mają być uchylane tylko uchwały Sejmu.

P. Min. Spr. Zagr. Zaleski odpowiadał na uwagi pos. Strońskiego o polityce zagranicznej zwięźle i spokojnie. Ale w sprawie uwagi, że nie dopuszczono nas w Hadze do obrad nad bezpieczeństwem, odpowiedział p. Zaleski tylko, że tam nie mówiono o bezpieczeństwie, tylko... o ewakuacji Nadrenji, co wywołało weśło okrzyki. W sprawie układu polsko - niemieckiego nie odpowiedział p. Minister nic, ani co do tego, że zrzeczenie się likwidacji ma iść w parze z zaufaniem, a Niemcy nastają na nasze granice, ani co do tego, że w sprawie kolonistów, którzy są obywatelami polskimi, wogóle nie powinniśmy niczego oświadczać Rzeszy Niemieckiej, która urasta w ten sposób na opiekuna.

Ogólnie biorąc, wrażenie jest takie, że wystąpienia p. p. Ministrów w Sejmie były raczej obszernie niż pomyślnie dla uzasadnienia stanowiska Rządu.

St. St.

Elektryczne oświetlenie choinki za pomocą

OSRAMÓWEK

Komplety gotowe do natychmiastowego użytku.

Kongres pracowników państwowych w Warszawie.

W niedzielę odbył się w Warszawie kongres pracowników państwowych, na który przybyło około 1500 delegatów z całego kraju, reprezentujących 400.000 pracowników państwowych i samorządowych, zrzeszonych w 23 organizacjach.

Kongres otworzył prezes Ogólnego Zrzeszenia Związków i Stowarzyszeń Funkcjonariuszy Państwowych i Samorządowych inż. Łopuszański, powołując na przewodniczącego Kongresu p. d-ta Raabego, który wygłosił przemówienie powitalne o celach i zadaniach Kongresu, i o roli, jaką odegra on dla poprawy bytu pracowników państwowych i samorządowych.

Następnie po odczytaniu depeszy od Marszałka Sejmu p. Ignacego Daszyńskiego, który nie mógł przybyć na Kongres, wygłosili powitalne przemówienia przedstawiciele Sejmu i członkowie Komisji budżetowej pp. posłowie Diamand, Jankowski, administracyjnej poseł Pragier. Ani przedstawiciele klubu BB, ani przedstawiciele Rządu udziału w Kongresie nie wzięli.

Poszczególne referaty wygłosili w następującym porządku: „Sprawa uposażeń wszystkich grup pracowniczych” p. Karol Maxamm, „Pragmatyka i ochrona pracy pracowników kolejowych” p. Nowakowski i pocztowych p. Rudnicki, „Pragmatyka pracowników administracji państwowej” p. Longchamski, „Ustawodawstwo społeczne pracowników państwowych” p. Sasorski, „Uposażenia i pragmatyka nauczycielstwa” p. Gawski i „Postulaty pracowników samorządowych” p. Małecki.

Poza tym zabierali głos przedstawiciele emerytów, p. Dąbrowski, Zw. prac. więziennych, p. Chozilowski, Zw. Leśników, p. Gruszczyński, Zw. Maszynistów, p. Stangrećka, Zw. Pocztowców, oraz kilku mówców ze związków wojewódzkich.

W końcu uchwalono jednogłośnie wyświadczyć do rządu memoriał treści następującej:

1) zasadniczą regulację uposażeń, do czasu zaś rozstrzygnię-

cia tej sprawy przyjęcia pracowników państwowych z pomocą przez podwyższenie obecnych wymiarów plac, oraz wszystkich dodatków służbowych o 25 proc.;

2) wypłatę różnicy dodatku mieszkaniowego za rok 1928;

3) zrównanie pod względem wypłaty dodatku mieszkaniowego pracowników kontraktowych, nietatowych i emerytów z pracownikami etatowymi, jakoteż zrównanie pod względem wymiaru dodatków mieszkaniowych wszystkich pracowników państwowych na Śląsku;

4) zmianę w drodze nowelizacji niekorzystnych dla pracowników postanowień ustawy z dn. 17 lutego 1922 roku o państwowej służbie cywilnej, ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli, rozporządzenia Prezydenta Rzpl. z dnia 30 grudnia 1924 r. o organ. adm. lasów państwowych, oraz uregulowanie stosunków służbowych pracowników kolei państwowych i pracowników poczty, telegrafów i telefonów w drodze ustawy;

5) zmianę w drodze nowelizacji niekorzystnych dla pracowników postanowień ustawy z dnia 11 grudnia 1923 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy państwowych i zawodowych wojskowych, oraz uregulowanie sprawy zaopatrzenia emerytalnych pracowników kolei państwowych w drodze ustawy wspólnej dla etatowych i nietatowych kolejowców;

6) rewizję przepisów o pomocy leczniczej funkcjonariuszom państwowym;

7) przeprowadzenie oddzielenia pracowników państwowych;

8) unormowanie czasu pracy pracowników fizycznych;

9) wykonanie postanowień art. 23 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 roku;

10) zapewnienie organizacjom zawodowym pracown. państwowych uwzględnienia opinii w sprawach, dotyczących kwestyj uposażenia, pragmatycznych i emerytalnych przed ostatecznym ich zatwierdzeniem.

Zamykanie kościołów na Białorusi Sowieckiej.

Z pogranicza sowieckiego donoszą:

Okregowy Komitet Sowietów w Mińsku zatwierdził wniosek związku bezbożników o zamknięcie kościoła parafjalnego w Borysowie i katedralnych w Mińsku i Mohylowie. Katedralna świątynia w Mohylowie była siedzibą metropolitali katolickich w Rosji.

(Uchwały te zostały przekazane rządowi Sowieckiej Białorusi w Mińsku.

W związku z tem ludność katolicka z tych miast wysłała delegację, które przedstawiły w sobotę 7 bm. swoje memoriały, żądające cofnięcia wniosku bezbożników i niepozabawienia ludności katolickiej świątyni.

Na częle delegacji mińskiej stoi znany działacz społeczny i obrońca kościoła katolickiego Wł. Maciejewski.

Z Litwy.

Legalizacja partii socjal-demokratycznej.

KOWNO. 9.XII. (Pał.). Wyrok sądowy w sprawie ponownej legalizowania na Litwie partii socjal-demokratycznej opierał się na położonych przez tę partię zasługach w walkach o niepodległość Litwy. Sąd wziął pod uwagę działalność tej partii w latach 1905—6, jej walki z armją Bermonta i td. Przy roztrząsaniu stosunków partii z pleckajkami i sprawy rozpowszechniania przez partię literatury pleckajkowskiej rząd przyszedł do wniosku, że partia nie jest odpowiedzialna za swych poszczególnych członków, na których jedynie może spaść wina działalności antypaństwowej. Zlegalizowanie partii socjal-demokratycznej wywołało naogół na Litwie wielkie wrażenie. W najbliższej przyszłości ma być zwołana w Kownie specjalna konferencja partyjna, na której będzie rozpatrywany plan wznowienia działalności partii. W konferencji tej weźmą również udział przedstawiciele prowincji. Przewidywane jest także zwołanie ogólnopartyjnej konferencji partyjnej. Na stanowisko generalnego sekretarza partii zamiast znajdującego się w więzieniu Galinisa, wybrana została eksposłanka do sejmiku litewskiego adwokat Purenienė. Centralny komitet

partji w chwili obecnej rozpatruje kwestję wznowienia wydawania organu partyjnego.

Prac. Olszauskas zaskarżył Sąd Okregowy w Trybunale Najwyższym.

Według informacji „Rytasa”, prac. K. Olszauskas zwrócił się ze skargą do trybunału najwyższego w związku z tem, iż sąd okregowy kowieński dotychczas nie ogłosił umotywowanego wyroku w sprawie morderstwa w Birsztanach. Jak slychać prezes trybunału najwyższego zażądał od prezesa sądu okregowego wyjaśnień.

Utworzenie syndykatu tytoniowego z siedzibą w Kłajpedzie.

Rokowania w sprawie zawarcia syndykatu tytoniowego w Litwie ostatecznie się zakończyły. Syndykat został utworzony w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Siedzibą syndykatu jest Kłajpeda.

Obywatel polski ofiarą denuncjacji.

Dn. 3 grudnia sesja sądu wojennego w Poniewieżu rozpatrywała sprawę dzierżawcy majątku Antonopol, gminy Krakonowskiej p. Bronisława Kiborta, oskarżonego o przeciwpaństwową agitację na rzecz Polski. Podstawą tej charakterystycznej dla litewskich stosunków sprawy były niesnaski osobiste między Kibortem a nauczycielem szkoły ludowej, która

się mieści w tym samym dworze. Sprzeczki między nimi dochodziły do bójk i operali się nawet o sąd pokoju. Lecz nauczyciel Sirejka na tem nie poprzestął. Niebawem zaczął agitować przeciwko Kibortowi, jako osobie, szkodliwej dla litewskości i zbierając podpisy, wykorzystując antagonizm narodowy. W wyniku nastąpiło uwieszenie Kiborta i dochodzenie śledcze. Spisano całe tomy protokołów. W sprawie figurowało aż 47 świadków: kilku nastu ze strony prokuratury i kilkudziesięciu z ramienia obrony. I cóż? Po przesłuchaniu świadków prokurator nie znalazł nawet jakichkolwiek podstaw do oskarżenia. Po godzinnej naradzie Sąd wydał wyrok ucinający, który spotkał się z wielkim uznaniem publiczności, wyrażającym się po brzegi salę sądową.

Z sali odczytowej.

Więś i miasto w twórczości Norwida.

Powyszy tytuł nosił odczyt p. prof. S. Cywińskiego, wygłoszony na ogólnym zebraniu naukowym Kola Polonistów sluch. U. S. B. w niedzielę dn. 8 b. m.

Poglądy Norwida p. prof. Cywiński przedstawił na lit. literatury polskiej wczesniejszej i współczesnej Norwidowi.

W czasach niepodległości więś była uważana za naturalny teren bytu, podobnie jak szlachta jedynie uważana za naród. Już więc od czasów najdawniejszych w literaturze polskiej, od twórczości Reja i Kochanowskiego, u wielu poetów znajdujemy wszechstronne przedstawienie wsi. Poraz pierwszy miasto wchodzi do literatury polskiej w dobie śląskawskiej, ale jest albo tylko tłem wypadków, albo identyfikowane z zabawą, albo wreszcie traktowane jako „gospodarz, pilny krew z ludu” (Trembecki). Ten sam stosunek do wsi i miasta zachowuje romantyzm.

Miasto do literatury wchodzi stopniowo, równoległe z rozwojem realizmu. Pierwszy miasto, w jego naturalnych barwach, wprowadza do literatury naszej Kraszewski, lecz pierwszy, który psychologię miasta odczuł i odzwierzył, był C. K. Norwid, łączący w sobie pierwiastki romantyzmu i realizmu, stojący na przełomie tych dwu okresów.

Norwid zwraca uwagę na miasto i jego poezję, ale go nie apoteozuje. Sam wychowany na wsi, a zmuszony całe życie, przeszło 50 lat, spędzić w mieście, w młodzieńczych utworach idealizuje wieś, nazywając miasto „przedsiensią plekiełną zatratą”. Już w tych młodzieńczych utworach wprowadza do bliździejszy obraz miasta, pierwszy raz w literaturze polskiej kreśląc nędkę proletariatu miejskiego w „Chwilii myśli”.

W późniejszym życiu pod wpływem częstych podróży i wytworzącej się swobodnej filozofii coraz częściej wprowadza miasto do swych poezji. W „Quidam” daje pierwszy w literaturze polskiej nie zwęzniony, ale psychologiczny obraz miasta — Rzymu z czasów Hadriana. Miasto jest tu symbolem pełnej organizacji duchowej, „miasteczko egzystencji poszczególnego człowieka. W „Próbach” jakkolwiek Norwid chwali wieś, jako źródło natchnienia, twierdzi jednak, że miasto przez jego trud i cierpienia musi się stać dla człowieka w czasach nowożytnych pobudką do większej i wznioślejszej poezji. Podobnie w utworze p. t. „Za kulami” pojmuje społeczność życia „jako dzielnice plekieł, pełne pospiechu i życia nerwowego. „Mniawc jednak, że w mieście „epopeje machina zgłotła” — nie potępa jzawiska industrializmu. Chociaż Norwid jest daleki od apoteozy miasta, treść jego odwarza dokładniej i wszechstronniej nawet niż dzisiejsi urbanisci.

Z biegiem czasu Norwid coraz bardziej przejmując się współczesnością i podkreśla panującą w pojęciu społeczności „momeny: siły, obowiązki i potrzeby zarazem”. W „Milczeniu”, gdzie przedstawia miasto w sposób mocno skondensowany, widzimy dwie postaci z miasta: 1) personalizm-uosobienie, poezji i interesu własnego, oraz 2) asymilację, poddającą się piętnu ogólnemu i zatracającą samorodną twórczość. W utworze p. t. „A Doria ad Phrygium” poeta daje satyrę na wieś (będącą zarazem satyrą na Polskę). Mąduje tu wprawdzie piękny obraz wsi, ale ograniczenie życia narodowego do form życia bezstronnego na wsi ocenia surowo i mówi, że wieś przechowuje „dziejów wdzięk nie trydy”. W ostatnim swym utworze p. t. „Stygmat” Norwid znowu przedstawia cudowny obraz krajobrazu wiejskiego, zaznaczając, że tam tylko można znaleźć odpoczynek.

W końcowej twórczości Norwida powracają pierwotne akordy — ukończenia wsi, ale wielki poeta twierdzi, że od miasta odwrócić się nie można, uważał je za coś, co należy przyjąć, pokochać, dla którego musimy pracować, umieć wykrzesać z tego bohaterstwo. „Herizm będzie trwał dopóki praca, praca — dopóki stworzenie”.

W dyskusji, która się po odczytaniu wywiązała, p. prof. Massoniusz zaznaczył, że nie tylko współczesni Norwidowi, ale nawet późniejsi, jak np. Sienkiewicz, mówili o „kulturze lanowej” — wiejskiej kulturze Polski. W poglądach wiejskich na psychologię ma znaczenie miasta, Nowid wyprzedził współczesnych i przewidział stosunki, które zaszły kilkanaście lat po jego śmierci i do dziś panują.

S. S — c.

Święta za pasem! - kup wódek, likierów i win krajowych „Rektyfikacji Warszawskiej”!

KOMUNIKAT Wileńskiego Tow. Przeciwwgruzliczego.

Czy wiesz, obywatelu, że Francja wydaje na walkę z gruźlicą przeszło 12 milionów złotych rocznie, Polska zaś niespełna 400 tysięcy, czyli 30 razy mniej, a gruźlica u nas jest bardziej rozpowszechniona! Obowiązkiem każdego obywatela jest popierać walkę z gruźlicą. Popierajcie „Dni Przeciwwgruzlicze”! Żądajcie i kupujcie nalepki przeciwwgruzliczne! Gdyby każdy obywatel kupił tylko jedną nalepkę, Polska zebralaby kwotę 3 milionów złotych, a z taką sumą można coś zrobić!

Tydzień opieki nad Rodakami na obczyźnie.

Siedem milionów Pokaków żyje poza granicami kraju. Siedem milionów naszych rodaków nie mając możliwości utrzymania się na ziemi rodzinnej, wyemigrowało już z kraju, niosąc obcym ziemiom pracę swą znojną, młodość i siły.

Jedną czwartą część polskiego społeczeństwa jest na obczyźnie i w nader ciężkim nieraz pozostaje położeniu tak pod względem materialnym jak i moralnym.

Na taki ubytek sił życiowych patrzeć obojętnie nie wolno. Nie mogąc przeciwdziałać takiemu wydłużeniu się kraju, nie mogąc zatrzymać tych ludzi w Ojczyźnie, dając im uczciwą pracę, społeczeństwo nasze winno stworzyć między sobą, a rodakami na obczyźnie będącymi, więź nierozwalną, która by łączyła w krajem. Trzeba by szedł do nich ten wiew rodzinnych łąk i pól i na obczyźnie nie dał zapomnieć o ziemi Ojczyściej i tym, którzy, a daj Boże by tych było jak najwięcej, materialne potrzeby będą mieli zaspokojone i tym którym nieraz w tem Eldorado obcym, bieda dotkliwie dotyka. Jedni i drudzy nie powinni zrywać łączności z Macierzą Polską. W tym celu powstało w Warszawie przed kilku laty, „T-wo Opieki Polskiej nad Rodakami na obczyźnie” którego Oddział Wileński, pod przewodnictwem pani Kazimierzy Bakiewiczowej, pracuje na terenie m. Wilna od grudnia 1927 r.

Rozporządzając bardzo małymi środkami, oddział wileński, nie zdołał w ciągu tych dwóch lat zrobić wiele. Niemniej jednak w miarę swych sił i możliwości, zawiązał stały kontakt z rodakami na obczyźnie, przysyłając im książki i czasopisma, pisując listy, załatwiają podania i udzielając wyjeżdżającym do obcych krajów wszelkich potrzebnych wskazówek. A wyjeżdża od nas z Wileńszczyzny bardzo wiele osób. W r. 1928 opuściło kraj 1650 osób, w r. 1929 3000 wyjechało do Francji. Jadą przeważnie rolnicy i drobni rzemieślnicy.

Pozatem T-wo opiekuje się dziećmi wychodźców, lub tych, których warunki zmuszają do pozostawania na obczyźnie, a chcąc uchronić dziatek od wynarodowienia, przysyłają ją do kraju. W r. 1928-9 T-wo miało pod swą opieką 14 osób. Pochodzili oni bądź z Łotwy, bądź też z Francji. T-wo wydało na ich potrzeby przeszło tysiąc złotych. Nie wiele to, ale też i członków T-wo ma tylko 65.

Celem zaznajomienia szerszych warstw społeczeństwa z potrzebami naszej emigracji i warunkami jej życia na obczyźnie, oraz z zadaniami i pracą T-wa, a co za tem idzie i przysparzaniem funduszy na jego akcje, Centralny Zarząd T-wa za pozwoleniem władz państwowych zorganizował w listopadzie w Warszawie, Tydzień opieki nad rodakami pozostającymi na obczyźnie. U nas w Wilnie ten Tydzień przesunęty został na b. m. i odbędzie się pod protektoratem p. Wojewody w dn. 9-16 grudnia.

Zbytecznym jest chyba kładzenie nacisku na to jak ważne i doniosłe zadanie podejmuje T-wo i jak bardzo zasługuje praca jego na szerokie poparcie społeczeństwa.

Bez żadnej partyjności Oddział wileński zyczliwie interesuje się sprawami naszych wychodźców i w miarę możliwości spieszy im z pomocą, załatwiają ich skargi i prośby. Jednocześnie zaś stara się wzmocnić w ich oczach urok państwa polskiego i rodzimej kultury.

Władze nasze tak wojewódz-

kie jak i samorządowe najprzychylniej popierają poczynania T-wa.

Protektorat nad Tygodniem opieki nad rodakami na obczyźnie, objął łaskawie p. Wojewoda

wileński. Wzmocniony Jego powagą Oddział wileński T-wa op. nad rodakami, w Tygodniu swym colatać będzie o pomoc do ofiarnego społeczeństwa wileńskiego. M. Reutt.

KRONIKA.

Demonstracja komunistyczna na Rosie.

W sobotę wieczorem, podczas pogrzebu członka towarzystwa szkoły białoruskiej i b. czynnego hromadowca, Justyna Juchno, w pobliżu cmentarza Rossa grupa komunistów, w ilości około 150 osób, wywołała demonstrację, śpiewając antypaństwowe okrzyki, śpiewając międzynarodówkę. Radny Dzdziul, z agentami i kolporterami, począł w tłumie rozrzucać odezwy komunistyczne.

Gdy pochód wkroczył na cmentarz, radny Dzdziul począł wygłaszać nad mogiłą antypaństwowe przemówienia, inni rozrzucaли odezwy i proklamacje komunistyczne. Przybyła policja demonstrantów rozproszyła, aresztu-

jąc z pośród tłumu najaktywniejszych 46 komunistów na czele z Dzdziulem.

W nocy z soboty na niedzielę władze śledcze dokonały w mieście masowych rewizji wśród aresztowanych i podejrzanych wyrotowców miejscowych.

Aresztowany radny Dzdziul nie przyznaje się do udziału w demonstracji i rozrzucaju ulotek i odezw komunistycznych, mimo iż dwaj funkcjonariusze P. P. stwierdzili, iż trzymając go za rękę, widzieli w rękach jego odezwy. Niezależnie od tego stwierdzone, iż Dzdziul nie był zameldowany. (as)

Wiadomości kościelne.

— Przesunięcia personalne.

Na mocy zarządzenia Ordynariatu Arcybiskupskiego ks. Jana Matulewicz, proboszcz w starych Wasiliszkach, oraz ks. Wacław Rodzko, proboszcz w Holszanach, przeniesieni zostali jeden na miejsce drugiego. (e).

— **Podziękowanie Stolicy Apostolskiej.** J. E. ks. Arcybiskup-Metropolita Wileński otrzymał niedawno pismo od J. Em. ks. kardynała Sekretarza Stanu z podziękowaniem i błogosławieństwem Jego Świątobliwości Papieża Piusa XI za wręczone Mu osobiście przez ks. Arcybiskupa-Metropolitę podczas pobytu pielgrzymki polskiej w Rzymie w jesieni r. b., świętopietrze oraz „duże i piękne album” z listami (około 60 tysięcy) podpisanymi wiernych, z terenu całej Metropolii Wileńskiej. (e).

— **Ferje Świąteczne Sądu Arcybiskupiego.** Z powodu Świąt Bożego Narodzenia Sąd Arcybiskupi Metropolitalny Wileński zawiesza swe czynności od 23 grudnia r. b. do 7 stycznia 1920 r. (e).

— **Parafje unickie.** W związku z konferencją księży obrządku wschodniego, która się odbyła niedawno, dokonano następującego podziału terytorjów do pracy i obsługi duszpasterskiej poszczególnym księżom obrz. wsch., mianowicie: ks. Michał Sulkowski (z rezydencją w Ilji) otrzymał pow.: dzisieński, młodeczańsk i postawski, ks. Grzegorz Drozdow (z rezydencją w Świsłocz) — pow. wołkowsky, ks. Józef Sirko (z rezydencją w Fastach) — pow. białostocki. (e).

— **Tablica pamiątkowa ku czci s. Biskupa Zwierowicza** na skutek uchwały na ostatnim posiedzeniu Kapituły Metropolitalnej zostanie niezadługo wmurowana w Bazylikę Metropolitalną. Narazie ani ściśle miejsce ani też termin wmurowania tablicy nie został ustalony. Tablica z białego marmuru, ma nosić napis treści następującej: „s. p. księdzu Stefanowi Aleksandrowi Zwierowiczowi, od 1897 do 1903 roku Biskupowi Wileńskiemu, nieustraszonemu bojownikowi o duszę dziatek polskiej i katolickiej w czasach niewoli, wdzięczna potomność”. (e).

Do zrealizowania tego projektu w dużej mierze przyczynił ks. kanonik Adam Kulesza, któremu należy się za to prawdziwe uznanie.

Wszelkie ofiary na pokrycie kosztów sporządzenia tablicy należy przysyłać na ręce ks. pralata Adama Sawickiego, proboszcza Bazyliki (Wilno, ul. Uniwersytecka 9). (e).

[Sprawy miejskie.

— **Nowy kierownik Pogotowia Ratunkowego.** Na miejsce dotychczasowego kierownika Pogotowia Ratunkowego dr. Kodzia, który podał się do dymisji z powodu ustawiennych szczykan ze strony wydziału zdrowia, mianowany został dr. Chodźko. (as)

— **Wykrycie tajnych rzeźni.** Kontrolerzy Magistratu m. Wilna w ciągu ubiegłego miesiąca na terenie miasta ujawnili 5 tajnych rzeźni: przy ul. Nowogródzkiej, Zarzecznej i Piłsudskiego. W rzeźniach tych zakwestjonowano 790 klg. mięsa niestwierdzonego. (as)

— **Zakaz wyrybu młodych jodełek z lasów rządowych i miejskich.** W związku z zbliżającymi się Świątami Bożego Na-

rodzenia i N. Roku, kiedy to rok rocznie włościanie oraz ludność miejska niszczą młode jodły celem zaopatrzenia ludności w tradycyjne choinki, władze administracyjne wraz z Magistratem m. Wilna wydały zarządzenie, iż w roku bieżącym z lasów rządowych i miejskich pod groźbą kary więzienia i grzywny nie wolno spalić młodych drzew jodłowych. (as)

Sprawy wojskowe.

— **Dodatkowe zebranie kontrolne.** Pomiedzy 16 a 21 grudnia rb. odbędzie się w Wilnie zebranie kontrolne dodatkowe dla szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia. W dniu 16 bm. mają się stawić w PKO. m. Wilno przy ul. Jakuba Jasińskiego № 18 rocznie 1904 na listy A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K. L. W. W dniu następnym tenże rocznik na listy M. N. O. P. R. S. T. U. W. Z. Z.

Handel i przemysł.

— **Nieczyste podpisy na wekslach.** Często zwraca się uwagę na sposób podpisywania weksli przez wystawców, względnie na podpisy, położone przez żyrantów. Podpisy takie są niewyraźne, nieczytelne i przeto bardzo często niewiadomo u kogo upominać się o zapłatę weksla. Banki zasadniczo nie przyjmują do dyskonta weksli podpisywanych niewyraźnie, o ile przy takim niewyraźnym podpisie nie ma odpowiedniej pieczętki z dokładnym adresem wystawcy, względnie o ile takie dokładności nie są zachowane przy podpisach żyrantów. Prywatni dyskontery również niechętnie przyjmują takie weksle.

Wkrótce ma być wydane zarządzenie w wykonaniu ustaw o prawie wekslowym, na mocy którego wszystkie podpisy na wekslach muszą być dokładne i wyraźne, względnie muszą być zaopatrzone w pieczętki, wskazujące imię, nazwisko i adres osoby podpisującej.

Sprawy sanitarne.

— **Lustracja przedświąteczna.** W pierwszych dniach przyszłego tygodnia na terenie miasta specjalna komisja dokona lustracji sanitarnej przedświątecznej w sklepach spożywczych i składach hurtowych. (as)

— **Ośrodek neurologiczny** (ul. Żeligowskiego 1 m. 21 w lokalu Poradni „Mens”). Czynne są sekcje: 1. Sekcja psychiatrycznej opieki pozaszpitalnej; a) udziela wszelkiego rodzaju porad i informacji rodzinom, mającym psychicznie chorych, b) tylko po uprzednim porozumieniu z lekarzami Poradni, rodzina może przybyć z chorym do Poradni ewentualnie lekarz Poradni odwiedzi chorego w miejscu jego zamieszkania, c) wszelkiego rodzaju informacji i porady w tem i lekarskie, udzielają się niezamownie — bezpłatnie, d) sekcja jest czynna narazie 2 razy tygodniowo — wtorki i czwartki od 2 — 3 pp., e) pod względem naukowo-lekarskim sekcja jest w kontakcie z Kliniką Psychiatryczną U. S. B. i prowadzona jest przez Lekarzy tejże Kliniki.

2. Sekcja poradnictwa dla „Przedernowowanych i łatwo wyzerpujących się”, jest czynna 4 razy tygodniowo — w poniedziałki, wtorki, piątki i soboty — od godz. 4 m. 30 pp. do 6 m. 30 pp.

3. Sekcja opieki nad nałogowcami (Alkoholicy i inni) — prowadzona przez T-wo Mens, czynna

4 razy tygodniowo — w poniedziałki, wtorki, piątki i soboty.

Z życia stowarzyszeń.

— **Doroczny Zjazd Wileńskiego oddziału Harcerstwa Polskiego.** Jak zapowiadaliśmy w dniu 8 b. m. odbył się w Wilnie doroczny walny zjazd Harcerstwa wileńskiego i nowogródzkiego. Zjazd rozpoczął się uroczystym nabożeństwem w kościele św. Michała, na którym obecni byli Wojewoda wileński, dowódca O. W. gen. Krok-Paszowski, delegacje szkolne, przedstawiciele władz administracyjnych ze starostą Iżorą i inni. Po nabożeństwie biskup Bandurski wygłosił podniosłe przemówienie do młodzieży harcerskiej, licząc zebrań w kościele.

O godz. 11 rano rozpoczęły się obrady w sali Śniadeckich U. S. B. Do stołu prezydalnego zasiadli pp. wojewoda Raczkiewicz jako przewodniczący, gen. Krok-Paszowski, kurator Pogorzelski, prezes Pietraszewski, delegacja władz harcerskich z Warszawy, prof. Kościakowski i dyr. Narwoysz. Zebranie zajął ks. biskup Bandurski, proponując uczczenie pamięci zmarłych członków Zarządu Wileńskiego Oddziału Zw. Har. Polskiego s. p. inż. Szopy i b. inspektora Chlopickiego. Po przemówieniach powitalnych i odczytaniu szeregu depesz, wygłoszonej przez harcerza Wasilewskiego ciekawy referat o zlocie międzynarodowym w Anglii, oraz złożone zostały sprawozdania przez ustępującego Zarząd. Na wniosek dyr. Narwoysza zgłoszony w imieniu ustępującego zarządu, zjazd uchwalił prosić wojewodę Raczkiewicza, gen. Krok-Paszowskiego, kuratora Pogorzelskiego o objęcie protektoratu nad oddziałem wileńskim Z. H. P. wyśłać do generała Baden-Powella depeszę z wyrazami czci, oraz o przekazanie nowemu zarządowi sprawy jaknajchlejszego zorganizowania wojewódzkiego Koła przyjaźni Harcerstwa w Wilnie i Nowogródku. Na wniosek p. wojewody, zjazd uchwalił wysłać depesze do protektorów Z. H. P. Prezydenta I. Mościckiego i b. Prezydenta St. Wojciechowskiego. W drugiej części zjazdu odbyły się wybory do nowego zarządu, do którego weszli J. E. ks. biskup Bandurski, prof. Dzierwulski, dyr. Narwoysz, mjr. Fiedorow, kpt. Placzkowski, W. cywiński, Hoppenowa, Stulginska i inni.

— **Maria Dąbrowska na Środzie Literackiej.** Dnia 11 bm. Związek Literatów gościł będzie znaną młodą pisarkę, Dąbrowską, autorkę „Ludzi stamtąd”. P. Dąbrowska wygłosi pogadankę o E. Orzeszkowej i odczyta swoją nowelę pt. „Ksiądz Filip”.

— **Z Sokola.** W dniu 14 grudnia b. r., o g. 8,30 wieczorem, odbędzie się w Kasynie Garnizonowym popis sokoli, połączony z działem koncertowym.

Zarząd Gniazda zawiadamia członków T-wa, że w dniu dzisiejszym, o g. 8 w., w lokalu Gniazda odbędzie się zbiórka członków T-wa w mundurach.

— **Z Ogniska Kolejowego.** W dniach najbliższych kino Ogniska Kolejowego będzie wyświetlało film „Przedwiośnie”, oparty na tle powieści tejże nazwy, St. Żeromskiego, przyczem przed wyświetleniem obrazu p. Władysław Arcimowicz wygłosi krótki odczyt na temat „Przedwiośnia” i znaczenia Żeromskiego dla literatury polskiej.

Sprawy akademickie.

— **Młodzież Wszepolska.** Zebranie dyskusyjne Młodzieży Wszepolskiej odbędzie się we środę dn. 11 bm. w gmachu głównym (USB, w sali № 1, o godz. 19. Zostanie wygłoszony referat senjora, p. redaktora St. Kodzia na temat: „Współczesne pojęcia Narodu”. Członków obecność obowiązuje; goście mile widziani.

Nekrologi.

— **Pogrzeb śp. Franciszka Kuleszy.** W sobotę cechy wileńskie zęgnaly w sposób bardzo uroczysty starszego cechu zdunów i gancarzy śp. Franciszka Kuleszy. W kondukcje żałobnym niesiono przy zapalonych pochodniach wszystkie chorągwie cechowe. Udział członków organizacji cechowych był bardzo liczny. Dowodził to sympatji i zasług, jakie zmarły położył dla swego cechu.

Odczyty.

— **Z T-wa Eugenicznego.** (Walki ze zwyrodnieniem rasy). Dn. 12 grudnia w Poradni Eugenicznej (ul. Żeligowskiego 4) Dr. Mórarski wygłosi odczyt na temat „Określenie wartości człowieka (badanie fizjologiczne). Początek o 6 w. Wstęp wolny.

Różne.

— **Podziękowanie.** Zarząd Orkiestry przy Gimnazjum im. Kr. Zygmunta Augusta tą drogą składa najserdeczniejsze podziękowanie wszystkim artystom, którzy swym bezinteresownym udziałem przyczynili się do niezwykłego powodzenia koncertu na rzecz niezamierzonych uczniów w dniu 7 grudnia b. r., a mianowicie: p. Dyrektora A. Zelwewiczowi, p. K. Wyrwicz-Wichrowskiemu, p. W. Biszewskiemu, p. M. Worotyńskiemu, p. L. Drozdowskiemu, p. M. Kubli, p. T. Zawadzkiemu, p. L. Stepieńskiemu i p. M. Telmaszewskiemu. Magistratowi m. Wilna za dekorację sali kwiatami również składa podziękowanie.

Kronika policyjna.

— **Napad z karabinem.** W dniu wczorajszym do herbaciarni Mogilnickiego, Piłsudskiego 49, wtargnął z karabinem Kuklis Aleksy lat 18, Polocka 4, i z okrzykiem „ręce do góry” wycełował do Mogilnickiego, usiłując go zastrzelić. W trakcie tego, jeden z klientów znajdujący się w herbaciarni, niejaki Szpak Jan wyrwał karabin Kuklisowi. Powstało zamieszanie, z czego skorzystał Kuklis salwując się ucieczką.

Wieczorem niedoszły zabójca zgłosił się do komisariatu policji, gdzie oświadczył, że miał zamiar zastrzelić Mogilnickiego, ponieważ matka jego żyje z Mogilnickim. Kuklisa aresztowano. (as)

— **Okradzenie cerkwi.** W niedzielę w Wilnie, w cerkwi św. Mikołaja Wileńskim 32 gdzie skradziono różne rzeczy. Wczoraj został ujęty zawodowy złodziej Paszkiewicz (Polocka 4) u którego znaleziono skradzione z cerkwi dywan.

— **Wykrycie przemytu w Wilnie.** W wyniku przeprowadzonej rewizji w mieszkaniu kupca Reichmana Abrama (Nowogródzka 30) ujawniono 160 paczek sacharyny pochodzącej z przemytu. Sacharynę skonfiskowano.

— **Kradzież w warsztatach kolejowych.** Od pewnego czasu zauważono iż w warsztatach mechanicznych na stacji Wilno, nieznani sprawcy dokonują systematycznej kradzieży szyn kolejowych, rur wodociągowych, mosiężnych kranów, kłoci hamulcowych itp. Po dłuższych obserwacjach policja zdołała wniknąć w ten proceder, który wymyślono materiał sprzedawali paserowi Krochmalnikowi Kuszelowi (Nowogródzka 43).

Teatr, muzyka i sztuka.

— **Teatr Miejski na Pohulanie.** Występ Wandy Siemaszkowej. Dziś premiera sztuki Gordiny „Mira Eros”. Rola tytułową kreuje znakomita tragiczka polska Wanda Siemaszkowa. W przedstawieniu biorą udział chóry synagogalne, soliści i orkiestra. Akcja utworu odbywa się w Słucku i Grodnie.

— **Teatr Miejski w Lutni.** Rewja Wileńska. Dziś drugi i ostatni występ zespołu Rewji Wileńskiej pod tytułem „Czego Pan Cze”.

— **Wielki wieczór tańca.** Występ F. i N. Parnellów. Jutro w Teatrze Miejskim Lutnia wystąpi znakomita para tancerzy Nina i Feliks Parnellowie, wraz z uroczą solistką baletu Opery Warszawskiej B. Karczmarskiej.

— **Sandomierskie wesela.** Teatr regionalny pod dyktando T. Skarżyńskiego zjeżdża do Wilna na kilka przedstawień z nad wyraz barwnym widowiskiem „Wesela Sandomierskie”, osnutym na zwyczajach i obrzędach ludu sandomierskiego, w wykonaniu zespołu, który objechał całą Polskę z głośną sztuką „Wesela na Kurpiach”. Przedstawienia odbędą się w Teatrze Lutnia 16, 17 i 18 grudnia. Dla młodzieży szkolnej będą zorganizowane specjalne przedstawienia popołudniowe.

— **Występ słynnego Kwartetu Trjesteńskiego.** Na dzień 16 grudnia w sali Teatru Miejskiego na Pohulanie Wileńskie Towarzystwo Filharmoniczne zaplanowało niezwykle atrakcję. Wystąpi bowiem w Wilnie najlepszy europejski zespół kameralny Kwartet Trjesteński.

POLSKIE RADJO WILNO.

Program:
Fala 385 mtr.

Wtorek, dnia 10 grudnia 1929 r.
11:55: Sygnal czasu.
12:05: Poranek muzyki popularnej.
13:10: Komunikat meteorologiczny.
16:00: Komunikat organizacji społecznych.
16:15: Gramofon.
17:00: Audycja dla dzieci.
17:25: Kącik dla panów.
17:45: Koncert popołudniowy.
18:45: „Francja za Napoleona III” — odczyt wygl. prof. U. S. B. Iwo-Jaworski.
19:20: Transm. opery z Katowic „M-te Butterfly”.

Dzisiejszy koncert popołudniowy. Zwracamy uwagę naszych czytelników na dzisiejszy koncert popołudniowy (g. 17,45), poświęcony fragmentom z opery „Faust” Gounoda. W koncercie biorą udział M. Worotyński (bas), E. Olszewski (tenor), W. Hendrichówna (sopran). Poza tem będą nadane z płyt

Sluchajcie panienki

Gdzie Warta modra toczy swą wodę
Słyną dziewczęta z cudnej urody...
Kto chce im sprostać — rada by
czliwa.
Niech kremlu „MIAFLO” Żaka
631-0 o używa!

Z KRAJU.

Oddział Banku Polskiego w Baranowiczach.

W niedzielę 8 b. m. w Baranowiczach odbyło się uroczyste poświęcenie lokalu nowoutworzonego oddziału Banku Polskiego. W uroczystości wzięły udział władze naczelne Banku Polskiego z dyrektorem Warkowskim na czele, władze administracyjne z Wojewodą Beczkowiczem, przedstawiciele sfery handlowo-przemysłowej oraz przedstawiciele Polskiego Banku w Wilnie.

Likwidacja Chrześcijańskiego Banku Ludowego.

Chrześcijański Bank Ludowy w Nowogródku przeszedł w stan likwidacji, którą prowadzi komisja likwidacyjna w składzie pp.: Brochocki Stanisław, Małynicz Julian i Słowikowski Czesław.

Lokal komisji likwidacyjnej mieści się w Komunalnej Kasie Oszczędności i tam należy zwracać się ze wszystkimi sprawami.

Wileński Sąd Okręgowy w Lidzie.

Dnia 4 grudnia rozpoczął swe obrady w Lidzie Wileński Sąd Okręgowy w następującym składzie: prezes — sędzia Kaduszkiewicz, sędziowie: pp. W. Brzozowski i St. Miłaszewicz, sekretarz p. Januszewski. Oskarża podprokurator Szemioth.

Tańczące konie na placu Batorego w Grodnie.

Kilka dni temu na placu Batorego w Grodnie, koło kiosku transformatorowego, zaobserwowano niezwykle zjawisko. Otóż w czasie przejeżdżania, w jednym miejscu konie zaczynały dziwnie „tańczyć”.

Po zbadaniu przyczyny tego zjawiska ustalono, że konie doznawały elektryzacji. Okazało się, iż pod jezdnią mieści się piwnica p. Wygodzkiego, w której bez zgody i wiedzy elektrowni przeprowadzono wadliwie instalację. W jednym miejscu przewód został uziemiony.

Napad zbrojny na kupców.

Nocy ubiegłej na pograniczu polsko-sockiewickim w rejonie Hanczewice w pobliżu folwarku Czernytrzyńskowo na kilku przejeżdżających kupców napadła uzbrojona w karabiny i rewolwery banda opryszków. Bandyci po sterylowaniu napadniętych związali kupców Lewina i Ceperkiego i przystąpili do rabunku. Nie spodziewanie spłoszeni zostali przez przejeżdżających drogą włościan. Nic więc nie zrabowawszy zbiegli do lasu.

W zarządzonym pościgu zdołano dwóch podejrzanych osobników ująć. (as)

Wyłowienie włok z rzeki Żejmiany.

W rzece Żejmianie koło stacji kolejowej Podbrodzie znaleziono trupa Stanisława Peleskiego mieszkańca m. Wilejki. Dochodzenia wykazały, iż w dniu 15 ub. m. Peleski nocował u swej matki w Podbrodziu. W dniu 16 listopada wyszedł stamtąd i więcej nie wrócił. Nie ustalono natomiast przyczyny śmierci. (as)

Kto winien śmierci dziecka?

We wsi Nowa-Ilja gm. ilskiej pow. Wileńskiego 6-cioletni Władysław Burak bawił się z zapalnikiem granatu, poczem wrzucił go do ognia w piecu, wskutek czego nastąpił wybuch.

Piec został zburzony, zaś chłopiec zabity na miejscu. (as)

gramofonowych fantazja, oraz muzyka baletowa z wyżejwymienionej opery.

Zdemaskowana niespodzianka.

W środę o godz. 17,25 (w „niespodziance”) wystąpi przed mikrofonem, znana pisarka p. Maria Dąbrowska. Pani Dąbrowska mówić będzie na temat o kobiecie współczesnej.

I symfonia Brahmsa.

Usłyszmy! dzisiaj o godz. 16,15 w audycji gramofonowej.

Urzędowa Bibliografia Regionalna z dnia 1-3 grudnia 1929 r.

(Oprac. Uniw. Bibl. Publ. w Wilnie).

RANKIETA w sprawie odżywiania ludności m[iej]stacji Wilna. [W nadpisie:] Zakład Higieny Uniwersytetu [Stefana] [B]łato[rego]. Kierownik Prof. Dr. K. Karaffa-Korbutt. (Druk. „Pogoń” — „Pax” Wilno) [1929]. Ułotka (36 — 22). Druk obustronny.

GERSZATER [E.] K.: „Fotografisz balahtuns = tabeles” [Zyd.] Tablice naswietl[one] płyt fotograficznych. Wilno 1929. Druk. Śladk[ina]. (16 1/2 x 12). S : 59.

Wielebny KSIEŻE Dziekanie-Proboszczu - Prefekcie! [Odezw:] „Związek Naucz. Szkół Powsz. jest szkodliwy dla społeczności chrześcijańskiej”. Śmiem prosić

o[poruszenie] tej sprawy na konferencjach w kole konfratrów”. Podpisał: Ks. M. Malinicz proboszcz parafii Wysock. Wysock 20.X.1929. Drukarnia Archidiecezjalna w Wilnie [1929]. Ułotka (26 x 19).

LLONA Victor: Królowie alkoholu. Powieść przekład autoryzowany Jana Moszkowskiego. Warszawa. Biblioteka Groszowa [R. V. Nr. 48, 49, 1929] (Polska Drukarnia w Białymstoku). 8 (17 x 12 1/2). T. I. S : 2 nb, 170; T. II. S : 2 nb, 122.

[MEIRÓW] Aron Saul Zelig: „Tszuwojs Laszoje!” Rabinowskie Nauki. Rabina Arona Saula Zeliga [hebr.]. Wydawca Abram Karelic. Wilno 1929. Druk. F. Garbera. 4 (33 1/2 x 23 1/2). S : 6 nb, 192.

Do P. NACZELNIKÓW Urzędów

Pocztowych. [Odezw:] w sprawie czasopisma pocztowego „Usterka”. Podpisał: W-w „Usterka” Druk. „Pogoń” — „Pax”. Wilno [1929]. Ułotka. (21 1/2 x 17). 500 egz.

Do W. PANA Naczelnika Urzędu p. i t. [W nadpisie:] Miesięcznik Pocztowy. Wilno, listopad 1929. [Odezw:] w sprawie poparcia „Miesięcznika Pocztowego”. Podpisał: Redakcja i Administracja Wydawnictwa „Miesięcznik Pocztowy”. Druk. „Pogoń” — „Pax”. Wilno [1929]. Ułotka (36 x 21 1/2).

SPIS przedstawień Zespołu Reduty w ciągu dziesięciu lat 1919—1929. Repertuar. Wilno 1929. Nakładem Zespołu Reduty. Drukarnia „Lux”. 8 (22 1/2 x 15). S : 298, 4 nb, z ilustr. w tekście i 2 tabl.

TABELA 8 1/2 i 5 1/2 listów zastawnych Towarzystwa Kredyto-

wego miasta Wilna wylosowanych w dniu 14-go listopada 1929 roku. [W nadpisie:] Towarzystwo Kredytowe miasta Wilna. II. [1929]. Druk. „Lux”. Ułotka. (22 x 13). S : 4 nb.

Jaki ZAWÓD obrać? Do jakiej szkoły wstąpić? Poradnik dla dziewcząt uwzględniający głównie warunki Wilna i Ziemi Wileńskiej. Wilno 1929. Wydawnictwo Poradni Zawodowej dla Dzieciąt Wilniańskiego Koła Służby Obywatelskiej. Członkami drukarni „Lux”. (17 x 12). S : 19.

Vilniaus ŽODIS. Visuomenės Laikraštis. Cini protarpiais Kas dvi savaiti. 1 metai. Nr. 1. 1929 m. Lapkričio 27 d. (Leidejas ir atsakomasis redaktorius Jonas Murinas Spaustuve „Zorzos” Vilniuje). (32 x 24). S : 8. Cena 20 gr.

Ruch wydawniczy.

Wzory urzędów mieszkalniowych. Wydanie drugie, opracował Marjan Padechowicz, Kraków. Ukazało się drugie wydanie pracy doskonałego specjalisty wnętrza architekta Marjana Padechowicza, zapelniającej jedną z większych luk w naszych wydawnictwach zawodowych. Są to wzory urzędów mieszkaniowych, przystosowane do potrzeb stolary meblowych, z uwzględnieniem strony estetycznej.

Wzory te oddadzą usługę wielu stolarzom zwłaszcza prowincjonalnym, którzy mimo najlepszych często chęci, nie mają możliwości wprowadzenia do swoich warsztatów nowych i ładnych sprzętów. Zeszyt niniejszy bogatszy niż w pierwszym wydaniu, zawiera 15 wyraźnie odbitych i zaopatrzonych

w wymiary częściowo i w kalkulację tablic obejmujących umeblowanie jadalni, sypialni, gabinetu, salonu, kuchni, przedpokoju i poczekalni. Poza tym znajdujemy tam wzory mebli ogrodowych, poszczególnych sprzętów itp. Zamówienie należy kierować pod adresem: Architekt Marjan Padechowicz, Kraków, ul. Smoleńska № 9.

OFIARY

złożone w Administracji „Dziennika Wileńskiego”.

Dla najbiedniejszych m. Wilna zamiat kwiatów na grób s. p. Heleny Walickiej od X. O. 10 zł. Zamiat kwiatów na grób męża i ojca s. p. Franciszka Kulczyckiego na głodne dzieci m. Wilna 30 złotych.

Warcholstwo i tumulty tyle są rzeczy publicznej szkodliwe, ile i klęski. H. Sienkiewicz.

„M. GORDON” SP. AKC. NIEMIECKA 26.

WIELKA WYPRZEDAŻ RESZTEK UWAGA! olbrzymi wybór resztek jedwabi.

Sprzedaż normalna odbywa się na parterze.

MIĘSKI KINEMATOGRAF

Sala Miłobędzka. Ostrobramska 5.

Od dnia 10 do 13 grudnia 1929 roku W pogoni za diamentem” Dramat w 10 aktach. W roli gl. znakomita DITA PARLO, niezrównany LARS HANSEN i GUSTAW PROHLICH. Motto: Przejazd i miłość... Dwoja przyjaciół! Kobieta... Tragiczny trójkąt... Orkiestra koncertowa. Początek seansów o godz. 4, 6, 8 i 10.15.

KINO-TEATR „HELIOS”

ul. Wileńska Nr. 38.

PREMIERA! UWAGA! Podczas seansów ORKIESTRA BAZAŁAJEK i MANDOLIN. Zachwycający przebieg! Tryumfalny film ulubienia publiczności, niezrównany Harry Liedtke i jego partnerki prześladowanej HILDA KOSZ KSIĘŻNICZKA OLGA. Najnowszy erotyczny kino-romans. Wybitnie emocjonalna treść! Wyjątkowe momenty! Rekordowy sukces na całym świecie. DWIE ORKIESTRY. Początek seansów o godzinie 4, 6, 8 i 10.15.

KINO-TEATR „Hollywood”

MICKIEWICZA 28

Dziś! Arcydzieło filmowe produkcji europejskiej. Reżyserji JOE MAY POWRÓT Z NIEWOLI Rola główne wykonują znakomita DITA PARLO, niezrównany LARS HANSEN i GUSTAW PROHLICH. Motto: Przejazd i miłość... Dwoja przyjaciół! Kobieta... Tragiczny trójkąt... Orkiestra koncertowa. Początek seansów o godzinie 4, 6, 8 i 10.15.

KINO-TEATR „SŁOŃCE”

BĄBROWSKIEGO 5

Dziś i dni następnego wielki dramat z życia rosyjskiego TANCERKA KATARZYNY II. W rolach główn. Olga Grews i OSIP RUMICZ bohater film „Przy kominku” — Cleopatra, rozwydrzenie rosyjskiej szlachty pod panowaniem Katarzyny II. Krwawa groza edygujących czasów niewoli chłopskiej. Historyczny balet carski-go teatru dworskiego w Petersburgu. Pod bicem despoty. Zwycięstwo Miłości. Początek seansów o godz. 4, 6, 8, 10.15.

KINO-TEATR „LUX”

ul. Mickiewicza Nr. 11.

Dziś! Przepiękny poemat miłości i poświęcenia RAMONA (Biały Orzeł) Reżyserji Edwina Carowe twórcy „Zmarłych wstania”. W rol. gl. nasza ulubienica, najpiękniejsza artystka świata znakomita DITA PARLO, niezrównany LARS HANSEN i GUSTAW PROHLICH. Motto: Przejazd i miłość... Dwoja przyjaciół! Kobieta... Tragiczny trójkąt... Orkiestra koncertowa. Początek seansów o godz. 4, 6, 8 i 10.15.

KINO „PICCADILLY”

UL. WILEŃKA 42. Tel. 17-85.

Dziś poraz ostatni w Wilnie Rewelacyjny superzabieg obecnego sezonu, reżyserji niezrównanego Ernesta Lubicza INTRYGANT Grzesy przez Akademię Nauk i sztuki za najlepsze arcydzieło EMILA JANNINGSA, który odgrywa rolę Cera Pawła I. Oszałamiający przepych dworu carskiego w XVIII wieku. Nie baczcie na olbrzymie koszty ceny biletów nie podwyższono. Masyka specjalnie do tego obrazu przystosowana.

POLSKIE KINO „WANDA”

UL. WIELKA 30. Tel. 14-81.

Dziś i raz w Wilnie Najnowszy film sezonu 1930 r. Popularni przestępcy-kawalerzy PAT i PATACHON w arcyzabawnej powieści z „TYSIĄCĄ i DRZGIEJ NOCY” p. t. Pat i Patachon jako bohaterowie. Komedia-farsa w 12 akt.

KINO „OGNIŚKO”

Ul. Kolejowa Nr. 19 (Obok Dworca Kolejow.)

Dziś i dni następnego Wspaniały Film produkcji Krajowej POLICMAJSTER TAGIEJEW 12 aktowy dramat filmowy, sceny na te powieści GABRYELI ŻAPOLSKIEJ. W rolach głównych artyści scen Warszawskich: Bogusław Sambrski, Zbyszek Sawan, Merja Bogda, Jerzy Mar, Nora Ney, Lili Romisz, Eugeniusz Bode i inni. Początek seansów o g. 8, w niedzielę i święta o g. 4. Następny program: Przedwzięcie w/g powieści Si. Jeromskiego.

inż. H. JENSZ, Wł. JACEWICZ i s-ka BIURO INŻYNIERYJNO - MELJORACYJNE. Wilno, ul. Portowa Nr. 28, m. 6. — Telefon Nr. 13—11. Sporządza projekty i wykonuje roboty wodociągowe i kanalizacyjne.

NAUKA. Potrzebne uczenie do „Zróżniczenia” (dział poręczności i trykotarski) bliższe szczegóły ul. Trocka 19 „Zróżniczenia” od 10—12.

NAJLEPSZY WEGIEL górnośląski „PROGRES” oraz koks wagonowy i od jednej tony w zaplombowanych wozach dostarcza: Przedstawicielstwo Handlowe - Przemysłowe M. DEULL egzystuje od r. 1890. Biuro: Wilno, Jagiellońska 3-6, tel. 811. Składy węgla: Słowackiego 27, tel. 14-46.

INŻYNIER BOLESŁAW FROM KURSOWY SAMOCHODOWYCH Centrala: WARSZAWA. Oddz. Lwów, Suwałki, Bereza, Kart. Zegrze, Włocławek, Plock, Kutno, Łomża, Miawa, Katowice i inne. WILNO, Wielka Pohulanka 9. Całkowity kurs teorii budowy samochodu, ćwiczeń praktycznych i jazdy. Dyplom nasz ułatwia otrzymanie posady w całej Polsce, ponieważ Szkoła znana jest wszędzie.

HEMOROJDY! Ciepki „Varicol” Gaseckiego (z hemoroidalne „Varicol” kognitkiem) usuwają ból, swędzenie, pieczenie, krwawienie, zmniejszają guzy, żyłki — Sprzedają większe apteki.

Dbajcie o swoje zdrowie! „Szwajcarskie Gorzkie Ziolo” (z marką „Kogut”) są stosowane przy chorobach żołądka, kiwskich, obniżeniu i kamieni żółciowych. „SZWAJCARSKIE GORZKIE ZIOŁA” są naturalnym, łagodnym środkiem przeczyszczającym, ułatwiający i funkcje organizmu i usuwają i działającym przeciwko otyłości. Sprzedają po 2 zł. za pudełko apteki i składy apteczne 667-29-0.

CHOROBY PŁUC. Gruźlica płuc jest nieuleczalna i choroba, nie robiąc różnicy dla płci, wieku i stanu, kosztuje miliony ludzi. — Przy zwłaczaniu chorób płucnych, bronchitów, grypy uprzejmy, mędrzejszego kaszlu i t. p. stępnia p. p. lekarza: „Balsam Thiocolan-Age” który ułatwiający wydzielenie się śluzowiny wzmacnia organizm i samopoczucie chorego oraz powiększa wagę ciała i usuwa kaszel. Używa się za poradą lekarza. Sprzedają apteki. 711-29-0.

Już czas pomyśleć o ogłoszeniach świątecznych!!! P. P. Kupcom, Przemysłowcom i Rzemieślnikom Biuro Reklamowe Stetana Grabowskiego w Wilnie, ul. Garbarska 1, tel 82 poleca swoje usługi. Przyjmuje ogłoszenia do wszystkich pism na warunkach — 4 o wyjątkowo dogodnych.

Otrzymano najnowsze modele PIANIN fabryk: „Pleyel — Paris”, „Arnold Fibiger”, „A. Drygas”, „Sommerfeld” K. DĄBROWSKA. Wilno, ul. Niemiecka 3, m. 6. Sprzedaż-wynajęcie. — 20

D.H. K. RYMKIEWICZ MICKIEWICZA 9. Poleca w największym wyborze kalosze i śniegowce najnowsze fasony z fabryk krajowych i zagranicznych po cenach najniższych. Wielki wybór ceraty stolarskiej i do mebli. Linoleum, chodniki i dywany. Szczęśliwe rozmaite i zabawki dziecięce. — 886-10

WŁOSÓW wypadamie, łupież, łysienie usuwa „Esencja Chinowo-Chmielewa” i „Mydło Chinowo-Chmielewa” (z Kogutkiem). Sprzedają apteki, składy apteczne. Główny skład Apteka Gaseckiego, ul. Fraņa Nr 16.

PRALNIA EUROPEJSKA WILNO, Mickiewicza 47. Przyjmuje wszelkiego rodzaju garderobę męską, damską i dziecięcą do czyszczenia i farbowania, oraz bielizną do prania. 748-11. Ceny niskie. Wykośnienie sumienne.

Oszczędność przystępnie! Najbardziej efektywny i najtańszy środek do czyszczenia i wybielenia do „Zróżniczenia” — Trocka 19, leko do jedynego pracowni trykotarskiej w Wilnie — Dorabianie poszewek do najdroższych pościeli. Jak również robotę nowych garsonek, swetrów, pościeli przysługujemy. — Robota wykonuje się solidnie pod kierownictwem wykwalifikowanej instruktorki — 19 o gr

Odmrożenie. Originalna maść z kognikiem „MROZOL”, leczy i goi rany, powstałe od odmrożenia. Sprzedają apteki i składy apteczne. 714-59

AKUSZERKI AKUSZERKA. Marja Laknerowa Przyjmuje od godz. 9 do 7 w, Kasianowa 7 m. 5. W.Z.P.69

KOSMETYKA Gabinet Kosmetyki Leżniowej J. HRYNIEWICZOWEJ Wielka 18, m. 9 przyjmuje w godz. 10-7. Odmładza i konserwuje cerę, usuwa zmarszczki, węgry, brzośki, z cerowatymi i szkodliwymi włosy. Trwałe przykleśnianie brwi. — W. Z. P. Nr. 81. 787-88

KANAREK przybłąkał się do 1.XII. Dowiedzieć się ul. Uniwersytecka 7, m. 13. 810-81

Fortepian czarny, krótki do sprzedania za 750 zł. Ignacowski 3, m. 2. — 50

ZGUBY Zgub. książkę wojskową wyd. przez P. K. U. — Molodczyno na imię Józefa Iljicza zam. we wsi Ślucze, gm. Dolhin. — un. się. 600-52

Zgub. tymczasowa zaświadczenie wydane przez Starostwo Powiatu Święciańskiego na imię Ottona Pietkiela, zam. we wsi Degutiszczach, gm. Daug. — un. się. 601-52

Zgub. legitymację U. S. B. na imię Tadeusza Jabłońskiego — un. się. 817-50

Zgubiono kołczyk z chryzolitem i brylantami dnia 7 b. m. w rejonie ulic Kościuski, Mickiewicza i Montwiłłowicza. Laskawego znalazcę uprasza się o zwrócenie za wynagrodzeniem do kucyki B. Sztralnia róg Tatarskiej. 885-0

LOKALE Do wynajęcia LOKAL przy ul. Sierakowskiej 20, nadający się na magazyn, apteczny, kolonialny, galant, bławatny i in. Dow. się u właściciela domu. 694-0

Kupno Sprzedaż Węgierze morskich poleca firma: ZWIĘDRZYŃSKI Wileńska 28, tel 1224 748-1

Do sprzedania dwa młode wyteki, Mostowa 25-2. — 0 gr.

AUTOBUS Do sprzedania po rozpadzie z udziałem w spółdzielni. Dowiedzieć się Mickiewicza Nr. 82 — 27 od g. 18 do g. 19. 773-90

PRACA 1,500—3,000 złotych miesięcznie zarobki z obowiązkami przy sprzedaży (obowiązkowy) najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa pensja, zadowolony pensja, patent, koleje, diety. — U w a g a! Ułatwienie sprzedaj najniższe ceny: Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujący przy pomocy. Oferty Lwów, skrytka pocztowa 266. 1543-50

Do sprzedania złoty mieszczanie zarobki z obowiązkami przy sprzedaży (obowiązkowy) najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku. Najwyższa pensja, zadowolony pensja, patent, koleje, diety. — U w a g a! Ułatwienie sprzedaj najniższe ceny: Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujący przy pomocy. Oferty Lwów, skrytka pocztowa 266. 1543-50

Mamy do ulokowania na pierwszorzędne hipoteki miejskie i wiejskie. Kapitały w sumach 500-700-1000-2000 i 3000 dolarów. Zł. Agencja „Polkres”, Wilno, Królewska 5, tel. 17-80. — 8

8,000 dolarów ulokujemy na dobrą hipotekę. Dom H.-K. „Zachęta” Mickiewicza 1, tel. 9-05. 451-80

AGENCI LOSOWI. Płacimy najwyższą prowizję, zwrot kosztów podróży, kasę chorych. Agencjom wykazującym się obliczeniem innych banków płacimy stałą pensję, Bank Kredytowy, Stanisławów. 761-13

Solidnie przepisujemy na maszynie Wileńskie Biuro Komisowo - Handlowe, Mickiewicza 21, tel. 152. 226-1

Mieszkania i pokoje Dwa pokoje z wygodami i 1/2 umeblowaniem na parterze od 15 grudnia do wynajęcia. Zygmuntońska 20, m. 1 od 3-6 pop. 819-50

Pokój umeblowany z wygodami na parterze od 15 grudnia do wynajęcia. Zygmuntońska 20, m. 1 od 3-6 pop. 819-50

Poszukuję posady kasjera-Inkasanta, woznego lub jakiegokolwiek innej. Mogę złożyć kaucję 500 zł. Zł. Agencja „Polkres”, Wilno, Królewska 3, telefon Nr. 17-80.

Sprawy majątkowe Dom drewniany, luksusowy z elektryczną ścianą wszelkimi wygodami na Pięciomencie do sprzedania, wraz z dziesięciną ogrodu. Pośrednictwo wykluczone. Oferty do Administracji „Dz. Wil.”. 705-0

Do sprzedania piwiarnia — kawiarnia z pierwszorzędnym urządzeniem w centrum miasta. Klientela wyrobiona. Powód sprzedaży — dozwiedzieć się na miejscu Adres w Administracji. 818-51

Do sprzedania piwiarnia — kawiarnia z pierwszorzędnym urządzeniem w centrum miasta. Klientela wyrobiona. Powód sprzedaży — dozwiedzieć się na miejscu Adres w Administracji. 818-51

Do sprzedania piwiarnia — kawiarnia z pierwszorzędnym urządzeniem w centrum miasta. Klientela wyrobiona. Powód sprzedaży — dozwiedzieć się na miejscu Adres w Administracji. 818-51

Do sprzedania piwiarnia — kawiarnia z pierwszorzędnym urządzeniem w centrum miasta. Klientela wyrobiona. Powód sprzedaży — dozwiedzieć się na miejscu Adres w Administracji. 818-51

Do sprzedania piwiarnia — kawiarnia z pierwszorzędnym urządzeniem w centrum miasta. Klientela wyrobiona. Powód sprzedaży — dozwiedzieć się na miejscu Adres w Administracji. 818-51